

## Charakteristika ČNB

Základné postavenie a cieľ centrálnej banky v Českej republike vymedzuje Ústava Českej republiky, ktorá v 6. hlave stanovuje, že Česká národná banka je ústrednou bankou štátu a hlavným cieľom jej činnosti je starostlivosť o stabilitu meny. Jej postavenie, posobnosť a ďalšie podrobnosti su pototom konkretizované v zákone č. 6/1993 Sb. O Českej národnej banke. ČNB je právnickou osobou so sídlom v Prahe a nezapisuje sa do obchodného registra. Posobí ako správny úrad v rozsahu stanovenom zákonom o ČNB a zvláštnymi zákonmi. V majetkoprávných vzťahoch pri nakladaní s vlastným majetkom má postavenie podnikateľa.

Jej hlavným cieľom je zabezpečovať stabilitu českej meny. Za týmto účelom **Česká národná banka:**

1. Určuje menovú politiku.
2. Vydáva bankovky a mince.
3. Riadi peňažný obeh, platobný styk a zúčtovanie bánk a stará sa o ich plynulosť a hospodárnosť.
4. Vykonáva dohľad nad výkonom bankových činnosti a stará sa o bezpečné fungovanie a účelný rozvoj bankového systému v Českej republike.
5. Prevádza ďalšie činnosti podľa zákona o ČNB a podľa zvláštných zákonov.

## Organizačná štruktúra

ČNB vznikla dňa 1.1.1993. Po rozdelení federácie došlo aj k rozdeleniu Štátnej banky československej. Organizačná štruktúra bola novo stanovená tak, aby vyjadřila predovšetkým prechod od federálneho usporiadania na unitárne usporiadanie centrálnej banky, završujúcej bankovú sústavu novo vzniknutej Českej republiky.

ČNB tvorí ústredie so sídlom v Prahe, pobočky a účelové organizačné jednotky.

### Situácia ČNB v súčasnosti

1. januára 2002 vstúpil v platnosť nový systém riadenia a nová organizačná štruktúra Českej národnej banky. Prijaté organizačné opatrenia sú prirodzenou súčasťou procesu prípravy na vstup ČNB do Európskeho systému centrálnych bánk a reakciou na postupne sa meniace ekonomické prostredie. Prevedené zmeny majú predovšetkým za cieľ zefektívniť riadiace procesy, redukovujú počet organizačných útvarov a dotýkajú sa i personálneho obsadenia niektorých manažérskych funkcií.

Banková rada od 1. januára 2002 riadi organizačné útvary, ústredie a pobočky ČNB ako kolektívny orgán. Súčasne došlo k posíleniu právomocí riaditeľov sekcií a samostatných odborov, ktoré odpovedajú bankovej rade za riadenie a zaistovanie im zvereným agend v súlade so strednodobými koncepciami prijatými bankovou radou pre jednotlivé oblasti činnosti centrálnej banky. Toto opatrenie umožní členom bankovej rady ČNB venovať väčší priestor rozhodovaniu v oblasti menovej politiky, teda priamemu naplňovaniu zákonom stanoveného cieľa Českej národnej banky, a ďalším otázkam koncepčného a strategického charakteru.

Pri hľadaní optimálneho organizačného schématu bol doterajší počet 16 sekcií zredukovaný na 11, novo vznikajú 3 samostatné odbory. Zaniknuté sekcie boli zlúčené do kompaktnejších celkov s útvarmi s príbuzným či doplňujúcim sa zameraním.

### **Organizačný rád ČNB**

Určuje organizačné usporiadanie, princípy riadenia, pôsobnosť organizačných jednotiek, štruktúru organizačných útvarov, vzájomné vzťahy medzi organizačnými jednotkami a útvarmi a ich pracovnú náplň. Ďalej stanovuje základné práva, povinnosti a zodpovednosť pracovníkov ČNB. Organizačný rád je tak najvyššou prierezovou vnútrobankovou normou, ktorá súčasne plní úlohu štatútu centrálnej banky štátu.

**Najvyšším riadiacim orgánom ČNB** je sedemčlenná banková rada, zložená z vrcholových vedúcich pracovníkov centrálnej banky. Jej členmi sú podľa zákona o ČNB guvernér, dvaja viceguverneri a ďalší štyria členovia z rád vedúcich pracovníkov ČNB. Všetci členovia bankovej rady sú menovaní prezidentom na dobu 6 rokov. S členstvom v bankovej rade je nezlúčiteľná funkcia poslanca zákonodarného zboru, člena vlády ČR a členstvo v riadiacich, dozorných a kontrolných orgánoch iných bánk a obchodných spoločností. Člen bankovej rady môže byť zo svojej funkcie odvolaný, len pokiaľ bol právom odsúdený za trestný čin, alebo podľa rozhodnutia bankovej rady stratil schopnosť vykonávať svoju funkciu, alebo na vlastnú žiadosť predanú bankovej rade. Odvolaný môže byť vtedy, ak sa ujal výkonu funkcie, ktoré sú vyššie uvedené a sú nezlúčiteľné s členstvom v bankovej rade.

Banková rada riadi činnosť ČNB, určuje menovú politiku a nástroje pre jej uskutočňovanie a rozhoduje o zásadných menovo-politických opatreniach. Stanoví zásady činnosti schvaľuje rozpočet ČNB a vlastný jednací poriadok, určuje fondy banky, vrátane použitia a výšky, rozhoduje o organizačnom usporiadaní a posobení nižších zložiek, o poskytnutí úverov ČR, o odmeňovaní guvernera a o udelení súhlasu zamestnancom k podnikateľskej činnosti. Menuje a odvoláva správcov pri zavedení nútenej správy a určuje mu odmenu.

**Štatutárnym orgánom** je guvernér, ktorý jedná menom ČNB navonok, môže vykonávať právne úkony vo všetkých veciach a predsedá bankovej rade. V dobe jeho neprítomnosti ho zastupuje jeden z dvoch menovaných viceguvernérov. Prepojenie najvyššieho a štatutárneho orgánu ČNB je zdoraznené tým, že pri rovnosti hlasov v bankovej rade hlas guvernéra alebo nim povereného viceguvernéra rozhoduje.

**Organizačnú štruktúru ČNB** tvorí ústredie, pobočky a účelové organizačné jednotky. Nakoľko pobočkám a účelovým organizačným jednotkám príslužia prevažne len výkonné činnosti, dá sa charakterizovať organizácia ČNB ako dvojstupňové vnútrobankové riadenie. Výkon činnosti špecifického a bežného charakteru zaisťuje

6 účelových organizačných jednotiek, a to:

1. Inštitút ekonomie
2. Banková bezpečnosť
3. Centrálna pobočka
4. Pobočka 701
5. Hospodárske služby
6. Platobné systémy

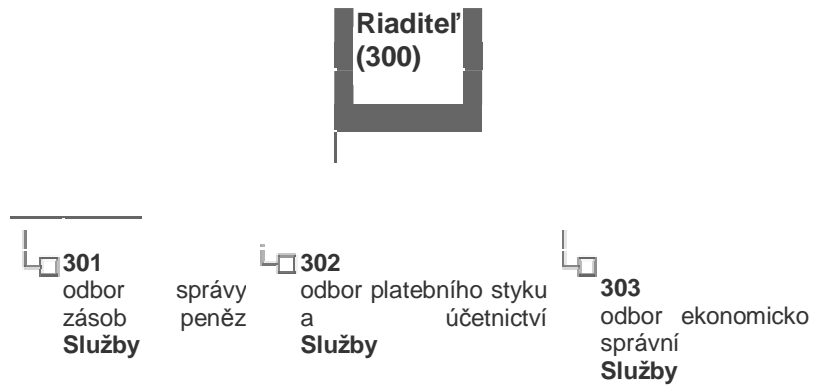
Tieto účelové organizačné jednotky riadia riaditelia, ktorí za svoju činnosť zodpovedajú príslušným členom bankovej rady.

Ústredie ČNB

Vzniklo spojením bývalého federálneho ústredia a ústredia ČR. Ústredie ČNB riadi guvernér. V organizačnej štruktúre je ústredie rozdelené do 11 samostatných úsekov, do ktorých sú začlenené jednotlivé odbory. Vrcholným riadením týchto úsekov sú poverení jednotliví členovia bankovej rady, ktorým podliehajú podľa organizačného poriadku tiež pobočky a účelové organizačné jednotky. Základným článkom odborného riadenia v ústredí ČNB sú odbory zaisťujúce jednotlivé ucelené oblasti činnosti banky. Odbory riadia riaditelia alebo vo výnimočných prípadoch vrchní riaditelia. Za svoju činnosť odpovedajú jednotlivým členom bankovej rady.

Pobočka ČNB je výkonnou organizačnou jednotkou Českej národnej banky. V regióne svojej pôsobnosti zastupuje Českú národnú banku a zabezpečuje styk ČNB so zástupcami bánk, s orgánmi štátnej správy, ČSÚ, finančnými orgánmi, inštitúciami a podnikateľskou sférou. Odpovedá za správu zásob peňazí, vedenie účtov štátneho rozpočtu a ostatných klientov pobočky, za prevádzanie platobného styku, za finančné účtovníctvo pobočky, za výkon devizovej kontroly, spracovanie devízovej štatistiky v regióne a za prevádzanie konjunktúrnych šetrení. ČNB má 8 pobočiek: 2 v Prahe, po jednej v Plzni, Českých Budejoviciach, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brne a v Ostrave.

## Organizačné schéma pobočky



## Zoznam pobočiek ČNB

- Praha
- České Budějovice
- Plzeň
- Ústí nad Labem
- Hradec Králové
- Brno
- Ostrava